ՖԻԱԹԼԱՐ
Իսթանպօլ իչին
Պիր սէնէլիք մէճիտիյէ 7
Ալթը այլը " 4
Իւչ " " 2
Պիր նիւսխէ 20 փարա։
Թաշրալար իչին
Պիր սէնէ, մէճիտիյէ 10
Ալթը այ, " 5
Բօսթա իւճրէթի պէզլէ այրը տըր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻՒՆԱՏԻՒ ԷՐՃԻԵՍ

ԻԼԱՆԼԱՐ
Պիրինճի սէհիֆէ իչին սաթըրը 3 ղշ.
Իքինճի " " " 2 ղշ.
Իւչիւնճիւ " " " 1 ղշ.
Իլան սըրասընա գօնուլմաճաք իլան ու իխթարաթըն սաթըրը 5 ղշ.
Մէքթուպլար Կ. Ց. Փանոսեան իսմինէ եազըլըր
Իսթանպօլտա, Գալաթաա Բէնկիչէնտիճ-պազարընտա Իբսի խանընտա Ն. 41։

20 ՓԱՐԱ. ١٢٩٧ ԱՂՈՍԹՈՍ ٢٨ ١٢٩٨ ՇԷՎՎԱԼ ١٠ 20 ՓԱՐԱ.

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բէթէրպուրկ, 8 սէպտ.

Չար հազրէթլէրի տիւնքի կիւն, Բէթէրհօֆտա, Տանցիկէ միւթէվէճճիհէն Տէրժավա նամ սէֆինէյէ րաքիպ օլմուշ տուր։ Միւշարիւլէյհ Տանցիկտէ իմպէրաթոր Կիյոմ իլէ կէօրիւշէճէք տիր։

Ժուրնալ տը Սէն-Բէթէրպուրկ ղազէթասը, պու վագըատան պահսլա տիխոր քի, Թայմս ղազէթասընըն իֆատէսինէ րաղմէն, Տանցիկ միւլագաթը ասլա մէմլէքէթէն խարիճ տէյիլ տիր, վէ իմբէրաթոր Կիյոմուն Րուսիա հուտուտու տախլինտէ պուլունմասը, մէզքիւր միւլագաթա սէպէպ վիրմիշ օլուպ, պու իսէ, իքի մէմլէքէթլէր իլէ անլէրին հիւքիւմտարլարը միեանընտաքի միւնասէպաթըն տօսթանէ հալինի կէօսթէրիր, վէ միւսթագպէլ իչին սուլհ ու սալահ վէ էմնիյէթէ պիր րէհին տիմէք տիր։

Իքի իմբրաթօրլարըն միւլագաթը, խալքըն պիր գաչ սաաթ իմթիտատ իտէճէք տիր։

Բրէնս Պիզմարգ, ճիւլուսունտան պէրու իլք տէֆա օլարագ իմբէրաթօր Ալէքսանտըրը թէպրիք իտէճէք իմիշ, մէզքիւր միւլագաթտա հազըր պուլունաճագ տըր։

Չարըն ղայպուպէթի պիր գաչ կիւն տէվամ իտէճէք տիր։

(Լէվանթ Հէրալտ տէյլի Բիւլէթին)

Աթինա, 8 սէպտ.

Վօլօստան պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլտիկինէ կէօրէ, ախիրէն Ալմիրօսա գօմանտանլըղ իտէն Իսկէնտէր բաշանըն էմրի իւզէրինէ, Վօլօ իլէ Ալմիրօ պէյնինտէքի թէլէկրաֆ խաթթըլարը գաթ օլունմուշ տուր։

Լարիսանըն Թախլիէսինտէն սօնրա, Վօլօսա ղաւէթ ճիւզի պիր գուվվէթ միւհաֆազա գալաճագ տըր։

Օսմանլը մէմուրլարը ֆամիլեալարը չուքանմազ Վօլօսա կէլիպ, Տէրխասաէթէ միւթէվէճճիհէն սէֆինէլէրէ րաքիպ օլուեօրլար։

Ֆարսալ իլէ Թըրհալանըն Իւնան օլան պէլէտիէ միւտիրլէրի, հիւքիւմէթի Իւնանիէյէ պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ իտէրէք, Թախլիէ վէ իշղալ մասարըֆընըն գան տէօքիւլմէքսիզին իճրա օլունմուշ օլտուղունտան նաշի պէեանը մէմնունիյէթ իթմիշլէր, վէ մէմլէքէթին գրալըն հիւսնի հարէքէթ սաեէսինտէ Թէզաֆուր մամուրիեէթ իտէճէկի իւմիտինի իֆատէ իլէմիշլէր տիր։ Այնի հիսսիեաթը պէեան իթմէք իչին, Ֆարսալ միւֆէթթիշի տախի պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ իթմիշ տիր։

Լօնտրա, 8 սէպտ.

Մախօ գօնթրոլու տախիլինտէ Գասթէլպար չէհրի ղըլըսընը պէրհավա իթմէք իչին, տիւնքի կիւն պիր սուի գաստ վուգու պուլմուշ տուր։

Պէրլին, 8 սէպտ.

Չար հազրէթլէրի տիւնքի կիւն Տէրժավա նամ սէֆինէյի իմբէրաթօրիէսէ րաքիպ օլարագ, Տանցիկ չէհրինէ ազիմէթ իթմիշ տիր։ Բրէնս Պիզմարգ իլէ գօնթ Մօլթքէ միւլագաթտա հազըր պուլունաճագլար տըր։ Պու վագըանըն, պուրասաքի բօլիթիգա տայիրէլէրինտէ, կէրէք Ալմանիա իլէ Րուսիա պէյնինտէքի հիւսնի միւնասէպաթըն Թէյէքիւտինէ, վէ կէրէք Աւսթրիա իլէ Րուսիա պէյնինտէքի հիւսնի միւնասէպաթըն Թահքիմինէ տէլալէթի նօգթէյընտան նազար օլունուրուզ հալտէ, ֆիլվագի պիւյիւք պիր խօշնուտիեէթլէ պագըլմագտա տըր։ Շիմտի պու միւլագաթըն, սուլհը ումումի մայի վէ իւչ իմբէրաթօրլարըն տօսթլուղունա մուհաֆազա իթմէք մագսատինէ միւթէֆիտ օլարագ Թէրթիպ օլունտուղունա զահիպ օլունմուշ տուր։ Բօլիթիգա ալէմի, մէզքիւր միւլագաթը միւթմէյին տոտա իզլէմէքտէ տիր։

ՄԻՒԹԷՆԷՎՎԻՅԷ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տախիլիէ միւհասէպէճիլի Միւճէտտէն էֆէնտի հազրէթլէրինէ րիւթպէի ուլա սընըֆը էվվէլի.

Խազինէի խասսա միւտիրլիկի, ատլիէ ումուրը հուգուգիէ միւտիյէյի սապըգ Շէֆիգ պէյ էֆէնտիյէ թէվճիհ.

Պապը Ալի Հուգուգ միւշավիրլէրինտէն Բօրնիա էֆէնտի հազրէթլէրինէ րիւթպէի ուլա սընըֆը էվվէլի թէվճիհիյլէ, Թէպարիէն իւչիւնճիւ րիւթպէտէն պիր գըթա Մէճիտի նիշանը զիշանը իհսան պույուրուլմուշ տուր։

—

Տէրվիշ բաշա հազրէթլէրինին Տէրխասաէթէ տավէթ օլունտուգլարընը Իսթանպուլ ղազէթասը եազըյօր։

—

Րէֆիգըմըզ Վագըթ ղազէթասընըն, Մաթպուաթ խարէճիէ պէհլիյանէ Թարաֆընտան վուգու պուլան թէնպիհաթա Թէվֆիգ հարէքէթ իթմէտիկինտէն տօլայը, պիր միւտտէթի զայրի մահտուտէ իչին Թաթիլ խըլընմըշ օլտուղունը, մաէթթէսիւֆ Թէրճէմանը Հագիգաթտա օգուտուգ։

—

Ինկիլիզ տայյին վէքիլի Մ. Գուրտ, քէնտիսինի կէօրմէք արզուսիյլէ Պիւյիւք-տէրէեէ կէլէն զէվաթըն, նաֆիլէ եէրէ եօրուլմամալարը իչին, պունտան պէօյլէ զիեարէթճիլէրի սապահլարը սաաթ տօգուզ պուչուգտան օն պիրէ գատար գապուլ իտէճէկինի, ղազէթալար վասըթասըյլէ իլան իթմիշ տիր։

—

Լէվանթ Հէրալտ ղազէթասը տիխոր քի, տայյին վէքիլլէրիյլէ Գալաթա պանքէրլէրի արասընտա թամամ օլան էֆքեար, բէք չօգ միւզաքէրաթա հաճէթ գալմայարագ, հէր իքի Թարաֆ իչին տախի չայանը գապուլ պիր միւվաֆֆագաթ հասըլ օլաճաղընա տայիր էօթէտէն պէրու պէյան իտիլ պիրլէշմիշ օլան պիր զաննըն խալայէթինի մէյտանա չըգարմըշ տըր։ Գալաթա պանքէրլէրի պիր ֆիքրի իթթիֆագ քեարանէտէ պուլունուեօրլար։ Միւմէյյէզիմ պանքէրլէր, միգտարը ֆայիզի եիւզտէ 8 իլէ 5 է թէնզիլ աէ վէ պու նիսպէթտէ թէդարիքի սէնէվիյէլի թէմինաթ միւխալիֆէթ կէօսթէրմէմէքտէ իմիշլէր։

Գալաթա պանքէրլէրի նէշրինտէքի րէհինին, կէլէճէք յունիվար պիրինճիտէն իթիպարէն, տահա սէքիզ սէնէ միւտտէթի, վէ սէնէվի պիր միլեօն լիրա Թագսիթ իլէ եիւզտէ 8 ֆայիզի վար տըր։ Էկէր սէնէվի Թագսիթլէրին պիր րուպ միլեօնա թէնզիլի, վէ ֆայիզ տախի եիւզտէ պէշէ թէնզիլի օլունուր իսէ, պանքէրլէր մաթլուպլարընը օն սէնէտէ խաթմ էթմէ լազըմ, սէնէվի տայյին վէքիլլէրինէ 250,000 լիրա վիրմիշ օլաճագլար տըր։ Պու իթիլաֆը գապուլ իթմիշ իսէ, թէզեիտի էմնիյէթ իչին, պանքէրլէրին պու Թէշէպպիւսէն միւսթէֆիտ օլաճագլարը կէօսթէրիլմէկ տիր։

—

Տէվլէթի Ալիէէ աշիրէթլէրինէ խասարէլի լըան օլտուղլարը Պապը Ալի Թարաֆընտան խապէր ալընաճագ էճնէպի ղազէթալարընըն, Տէրխասաէթէ կէլմէլէրինի մէնն իթմէք իւզրէ, Թարաֆը Պապը Ալիտէն իճրա օլունաճագ թէպլիղաթըն, սիւֆէրայի էճնէպիէնէ միւնասիպ կէօրիւլէճէք, իճապ իտէնլէրէ թարաֆ վէրիլտիկինի ղազէթալար եազըեօրլար։

Շիմտիքի հալտէ, մէմալիքի Շահանէյէ կիրմէլէրի մէնն օլան Ֆրանսըզ ղազէթալարը. Տարիխրի, Թանսըն տէ Տէմա, Կօլուա վէ Րէփիւպլիք Ֆրանսէզ ղազէթալարը տըր։

—

Կեչէն կիւն, Սամաթիա պիր պիլիք գէլգէլէ վուգու պուլտուղունու եազմըշ իտիք։ Ալընան խապէրլէրէ կէօրէ, պու գէլգէլէ պիրինճի հարէքէթ գատար չիտտէթլի օլուպ, հաթթա միւսաֆիրէն եաբըլմըշ օլան պարագալար եըգըլմըշ վէ տէնիզ տախի ֆէվգըլատէ սուրէթտէ տալկալանտըղընտան, պագը վաբօր վէ գայըգլար գարայա տուշմէք թէհլիքէսինէ կէլմիշ տիր։ Պու չիտտէթ իւզէրինէ, միւգաթտէմա իգամէթ իչին օրայա կիթմիշ օլան նէֆէրլէր, պէ թէքրար տուշարը խէվֆ օլարագ, պունլարըն պիր գաչը խանէ չէհրի Թէրք իլէմիշլէր տիր։

—

Վան կէօլիւնտէ վաբօր իչլէթմէք իւզրէ, միւգաատէմա իմթիեազ Թալէպինտէ պուլունան պիրինին իմթիեազընըն գապուլ օլունտուղունա տայիր Շուրայի տէվլէթճէ պու քէրրէ պիր մազպաթա Թանզիմ օլունմագտա օլտուղու հագգընտա, Վագըթ ղազէթասընտա նագլէն, տիւնքի Նիւսխէյի միւլհագա տէրճ խըլըն հավատիս, րէսմէն Թէքզիպ գըլընմըշ տըր։

—

Տիւնքի կիւն Տէրխասաէթէ վիրուտի պէքլէնիլէն Ֆրանսա սէֆիրի Մ. Թիսօթա, Պապը Ալի նամընա իֆայի մէրասիմի խոշամէտի իչին, խարիճիէ նէզարէթի մէմուրլարընտան պիրիսի, պիր վաբօրը մախսուս րաքիպէն, տիւնքի կիւն Պօղազ իչինէ կիթմիշ տիր։

—

Էվվէլքի կիւն Օսմանլը բօլիթիգա տայիրէլէրինտէ տէվէրան իտէն պիր շայիաեա կէօրէ, Իրան չահընըն կէլէճէք իլք պահարտա իճրա իտէճէկի սէյեահաթտա, Տէրխասաէթէ տախի ուղրաեաճաղը, Թէհրանտան ալընան մալումաթտան անլաշըլմըշ օլտուղունու Իսթանպուլ ղազէթասը եազըեօր։

—

Ինկիլթէրրանըն Մըսըր ժէնէրալ գօնսօլօսու օլուպ, Մըսըր վուգուաթը հագգընտա Պապը Ալինին էֆքեար վէ նիյյաթընը անլամագ իւզրէ, 10-15 կիւն միւգատտէմ Տէրխասաէթէ կէլմիշ օլան Մ. Մալէ, մահէլլի մէմուրիեէթինէ միւթէվէճճիհէն կէլէճէք սալը կիւնիւ Րուսիա գումբանեասը վաբօրույլա Իսկէնտէրիէյէ ազիմէթ իտէճէք իմիշ։

—

Էճնէպի տայյին վէքիլլէրի Մ. Պուրգ իլէ Մ. Վալֆրէյ, պարօն Մէնէր վէ Մ. Բրինքեր, տիւնքի կիւն սաաթ ալթըտա, Շուրայի տէվլէթ տայիրէսինտէ, քէնտիլէրինէ Թախսիս օլունան մահալլտէ, մալիէ գօմիսիօնու աղալարը տախի հազըր օլտուգլարը հալտէ, իճթիմա իլէ միւզաքէրաթ սաաթ օնա գատար իմթիտատ իթմիշ, վէ խիթամընտա, Շուրայի տէվլէթ րէյիսի Սէրվէր բաշա վէ Մալիէ նազըրը Մունիր պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինին տայիրէի միւզաքէրաթտա ալդը իֆատէ իթմէք իւզրէ, պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրինին նէզտինէ կիթմիշլէր, իքի սաաթ գատար օրատա գալմըշլար իսէ տէ, գօմիսիօնուն միւզաքէրէսի կիզլի թութուլտուղունտան, պու մէճլիստէ նէ կիպի միւզաքէրաթ վուգու պուլտուղունա տայիր մալումաթ ալընամամըշ տըր։

—

Էվվէլքի կիւն Թուզլաեա կէլէն պիր Թոպճու քէօյլիւլէր, գարիէյի մէզքիւրէ ճիվարընտա միւքէմմէլ վէ միւսէլլահ Չէրքէզլէր Թարաֆընտան Թէվգիֆ խըլընմըշ օլտուգլարընը նագլ իլէմիշլէր տիր։

Սէյր ու չիքեարա կիտէնլէրէ իխթար։ (Իսթանպուլ)

—

Արա սըրա, չէհրիմիզ սօգագլարընըն ումուրը Թանզիֆիէսի խուսուսընտա, տէվայիրի պէլէտիէլէրին նազարը տիգգաթլարընը տավէթ իթմէք իւզրէ, ղազէթալարտա պէնտի մախսուսլար վէ միւթալաալար կէօրիւլիւր իտի տէ, հէպ օլունուր քի, պու խուսուսա չօգ էհէմմիէթ վիրիլմէտիկինտէն, սօգագլարըմըզըն ումուրը Թանզիֆիէսէ լիւզումը տէքեար օլան իւանը, հէնուզ լայըգըյլա իճրա իտիլմէյօր, վէ բէք չօգ եէրլէրտէ բիւլիւք վէ մուրտարլըգլար պագի գալըյօր, ալէլխուսուս չու մէվսիմտէ սըհհէթի ումումիէյէ, մազարրաթը ումումիէյի մուճիպ օլաճագ էմրի Թափիի պուլունմագտա տըր։

Պու գայիլտէն օլմագ իւզրէ, պիզ տախի ղազէթամըզտա վազիֆէմիզ իգթիզասընճա, սայիր տէֆալար ումումիէյէ սօգագլարըն Թանզիֆիէսի Թաքիպ իտէճէկ, մէրաքլը Թախրիրաթ իլէ Թանզիֆիէսէ ումումիէյէ Թէսհիլ իթմէք, պու խուսուսա տայիր մէվազզահ բիր գաչ Թազիէ պէյան օլունտու, վէ մէշհուր պիր օլան պիր գաչ սօգագլարըն Թէմիզլէնմէսի հագգընտա, օլտուգճա ֆիքրի Թաթպիգ իտէրէք, պոշ մէյտանլար վէ թօրպագլըգլարըն, պիզլէրը մէզքիւր ումուր Թանզիֆիէ հագգընտա միւթաալաաթ Թաքտիմ իտէճէկ իտիք, ֆագաթ սապըգ ումուրը Թանզիֆիէ մէմուրլարընըն, պու պապտա հէնուզ պիր էմրի ալէլխուսուս պէլէտիէ մէմուրլարընըն Թէլաֆիսինէ չալըշմալարը, նէֆսինտէ սըհհէթի ումումիէյէ Թէսիր իտէճէկ օլան մէվատտի մուզըրրանըն իզալէսինէ օլունտուղունու եազըեօրուզ, ալէլխուսուս պէլէտիէ մէմուրլարընըն հիմմէթինէ ինթիզար իտէրիզ։

Ալաճաղըմըզ իսէ, Ալթընէէ տայիրէ Ալթընտէ Թարաֆտարլարընըն, Ալթընէ տայիրէի պէլէտիէյէ Թաալլուգ խաթթ ու պէյանըն իփայի մալումաթ իլէ, Ալթընէէ տայիրէ խամուլէտինտէ գալտըղընը պէյան իտէր, պու իսէ միւսթաղնի ... Ալթընէ տայիրէ խամուշ կէօրիւլմէկ տիր։

—

Ըն գարանըղտա մանաալիր իտէն Տիֆլիսի Հասան նամ չախս, կէչէն կիւն, սաաթ օն պիր րաատէլըն-տէ, Պէյօղլունտա, Մանուքեան, Պիւյիւք Պիւլէճիք սօգագընտա, պիր ֆահիշէխանէյէ կիտէրէք, աս-թանտան աճվալինի սօրմուշ խալք, ինթիզարընըն մալխալիֆ ճէվապ ալ-մարընտան տօլայը, պէլիճէքի պէրչաքը, քէնտի քէնտինէ կէօպէկ-կի ալթընտան սաըլմըշ, վէ պիրտէ խաթաղլանտըղը իլէ պիչագլայըշ վէ պիլէնտէն աէյ (?) ... օլունտուղու-իւզրէ, Ալթընէ տայիրէ խանմաթանէսինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

—

Տիւնքի կիւն Թօրգաթուտա Բէմիքլի պուրուն նամ մահալլէ սաքինլէրինտէն Հաճի Վասիլ նամ քիմսէնին զէվճէսի, զէվճինի զէհիրլէմէքլէ, մէրգում Վասիլ միւթէէսսիրէն վէֆաթ իթմիշ տիր։ Մէզպուրէ զաբթիէ Թարաֆընտան Թութուլմուշ օլուպ, վէ բիրաքէթէ կէօրէ, իշպու ճինայէթին սէպէպի, մէրգումին պիր ատէմ ալէագա օլտուղու, անըլա էվլէնմէք իսթէմէսի իմիշ։

—

Չէգան բազար իրթէսի կիւնիւ քէօբրիւտէ քէօբրիւնին գաթլ իտէն տէլիգանլըրըն օ ագշամ ազլընա խիֆֆէթ կէլիպ, պէշարէ Պապը գապըսընա խասթախանէսինէ կէօթիւրիւլմիշ, վէ օրատա աթըլմըշ թարաֆընտան պաշ էլ մուայէնէ, հալի իւզէրինէ պիր րաբօրթօ Թանզիմ գըլընմըշ տըր։

Մէրգում աէլիգանլը սիւն աղշամ Թօբխանէ չարշըսը թիմարխանէսինէ կէօնտէրիլմիշ տիր։

ՐԷՍՄԻ

97 սէնէսի մարտ վէ նիսան Թագսիթլէրինին 1000 ղրուշտան եօգարը, եանի 1001 ղրուշտան 5000 ղրուշա գատար օլան Թագսիթլէրինէ մաաշլը, չէհրի իլուլուն պէշինճի ճիւմաա իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն, էմաաշի միւլքիէ, էլէամի մախսուսէսինէ, կէօմրիւքէն էչնաս ալինէ սընտըգա, վէ պէհէր կիւն իչին 20 չէր տանէ օլմագ իւզրէ, աղօսթօս րաւմինին 30 ունճու բազար իրթէսի կիւնիւ, խըթթէք իտէնլէրէ, Թագսիթ ճէլիլէտէն 427 տանէ պիլէթ Թէվզի վէ Թագսիմ խըլընաճաղընտան, բէյֆիեէթ մալում օլմագ իւզրէ իլան օլունուր։

ԹԱՍՀԻՀ

Տիւնքի նիւսխէմիզին թէլէկրաֆ հավատիսաթը սըրասընտա միւնտէրիճ օլան Իսկէնտէրիէ թէլէկրաֆընըն Ասինան գուհարընըն խապէր վէրտիկի գօյէրա իլլէթինէ թութուլանլարըն 37 գիշիտէն 30 ունու թէլէֆ օլունտու եազըլաճագ իքէն, սէհվէն 57 գիշիտէն 30 գիշինին թէլէֆ օլմուշ եազըլմըշ օլտուղընտան, Թասհիհինէ լիւզում կէօրիւլտիւ։

ՎԻԷՆՆԱՏՍ.

ՉԻՆ ՍԷՖԱՐԷԹԻ ՀԷՅԷԹԻ

Ավուսթրիա իմբէրաթօրու հազրէթլէրի, ալաֆ. օգոստոս 26նճը ճումա իրթեսի կիւնիւ, Չինին սէֆարէթ հէյէթինի գապուլ իթտիկլէրտէ, սէֆիր Լի-Թօնկ-Բաօ իթիմատնամէլէրինի թագտիմ իթմէք միւնասէպէթիյլէ, Ալմանճա չու աթիտէքի նութգու իրատ էյլէմիշ տիր. «Հա՛շմէթլու իմբէրաթօր հազրէթլէրի, համիլ օլտուղում իթիմատնամէլէրի քէմալի հիւրմէթլէ Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզէ թագտիմէ, քէսպի ֆախր էյլէրիմ: Պէքինտէ պիր խայլի սէնէլէր գալմագլըղըմ, Ավուսթրիա—Մաճարիսթան տէվլէթինին, Եվրօբանըն մուազզամ տէվլէթլէրի միեանընտա ղաեէթ ալի պիր մէվգը իհրազ իթմիշ օլտուղյա, վագըֆ օլմուշ օլտուղում մէտէնիյյէթին էն եիւքսէք տէրէճէսինտէն, Ղարպըն պիւյիւք միլլէթլէրինին թէհայյիւրինի ճէլպ իտէպիլմիշ օլտուղունա աճիպլէրինի իսկեաթ իթտիրմիշ տիր: Վաթանըմտա կէօրտիւկիւմ հալէ նէզարէն, պու աույպուեա քեաֆֆէյի շարգ միլլէթլէրի հիսսէտար օլըրլար: Հէր ֆուրսաթտա տայիմա եէկտիկէրլէրինէ ասարը թէվէճճիւհ իպրազ իթմիշ օլան Ավուսթրիա վէ Չին տէվլէթլէրի միեանընտա ազա օլունան թիճարէթ աճտնամէսի սաեէսինտէ, իքի մուազզամ տէվլէթլէր պէյնինտէքի միւնասէպաթը սուլհբէրվէրանէ կիւն պէ կիւն օլ տէրէճէ թէվէսսիւ էյլէմէքտէ տիր քի, պահրէն վէ պէրրէն պիրիպիրլէրինի րապթ իտէն միւթէատտիտ վէ միւնթազամ թուրուգըն, պիրի պիրինի թեֆրիգ իտէն մէսաֆէյի պիր նէվի իզալէ իթտիկլէրի զանն իթտիրմէքտէ տիր:

«Եվրօբանըն պիւճիւմէ միւէյյէն միւթէմէտտինէսինտէն, չիւպհէսիզ Զաթը հաշմէթմէապլէրինին թահթը թէպաիեէթլէրինտէ պուլունան էհալիի մուազզամա, իլք տէֆա Ասիանըն էհալիլէրիյլէ միւնասէպաթը սուլհճուեանէ հասուլինէ չալըշմըշ վէ մուվաֆֆագ օլմուշ տուր: Իշթէ, հիւքմտարը մաթպուամըն պիր Ասիա տէվլէթինէ վէքալէթ իթմէքլիք մէմուրիեէթինի պէնտէլէրինէ իհալէ իթմէքլէ, հիմմէթ պուեուրմուշ օլտուղլարը լութֆ ու չէրէֆէ պունճա իթիպար վիրտիկլէրինի իզհար պու տուր: Տէվլէթի մաթպուամըն հիւքիւմէթի իսէ, քէմաֆի լիս սապըգ Ավուսթրիա-Մաճար տէվլէթիյլէ միւնասէպաթը սուլհբէրվէրանէ վէ հաւէնէտէ պուլունմագլըղտա պէրտէվամ օլարագ, իքի տէվլէթ էհալիլէրինին սաատէթի հալլէրինէ եարտըմ իթմէկէ հազըր տըր: Հիւքիւմէթի մաթպուամըն խալիսէթինէ րէհին օլմագ իւզրէ, իշպու իթիմատնամէլէրին պիզզաթ Զաթը հաշմէթմէապլէրինէ թագտիմի, վէ հալը սըհհաթլէրինիզէ տայիր մալիւմաթ ախզը ղըմընտա հիւքիւմէթի մաթպուամըմ էմր ալտըղըմ: Զաթը հաշմէթմէապլէրինիզին տախի, մաթպուի մուֆախամըմ միւլլէ, Ավուսթրիա վէ Չին տէվլէթլէրինի րապթ իտէն միւնասէպաթը տահա զիեատէ պէրքէմալ վէ մագպուլ դըլմագ իւզրէ, պիր էշտատի արզու իլէ միւթթաաֆիգ պուլունտուղու իթիգատը գավիսինտէ օլտուղըմ քէմալի հիւրմէթլէ պէեանէ իճթիսար էյլէր, վէ չու տօսթլուղուն կիւնտէն կիւնէ արթմագ, իքի տէվլէթ հիւքիւմէթ վէ էհալիլէրինէ, էպէտի պիր սուլհ ու սաղա հըն մուհաֆէզաթ վէ ֆէվայիտի թէեէմին խիտէմէթ կէլմէսի գամիլին մէմուլ էյլէրիմ:»

Իշպու նութգտան սօնրա, սէֆիրի միւշարիլէյհ, իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժօզէֆ հազրէթլէրինէ, Չին իմբէրաթօրու Քուանկ-Սիւ հազրէթլէրինին Չինճէ վէ Թաթարճա եազըլմըշ օլան նամէսինի թագտիմ էյլէմիշ տիր: Թաթար լիսանը, չու նէսատէ Չինտէ հիւքիւմէթ սիւրմէքտէ օլան խանէտանըն լիսանը տըր: Ավուսթրիա իմբէրաթօրու, սէֆիրին նութգունա քէմալի հիւսնի սուրէթտէ ճէվապ վիրմիշ, վէ Չինին աճվալը սախլըեճէսինէ տայիր պազը մալիւմաթ իսթէմիշ տիր: Սէֆիր վէ մաեէթի, Շօնպուրն սէրայընտա, իմբէրաթօր հազրէթլէրինին սուֆրասընտա տավէթ օլունմուշլար տըր:

ՖՐԱՆՍԱ ՎԷ ԱԼՄԱՆԻԱ ԻԹԹԻՖԱԳԸ

Կազէթ տ'Ավկսպուրկ ղազէթասը, պալէատէքի սէրլէվհա իլէ ղաեէթ մուհիմմ պիր պէնտի մախսուս տէրճ իթմիշ տիր քի, խուլասասընը պէր վէճհի աթի պէեան իտէրիզ.

Րուսիա, քանպաթիւնթիլիւք վէ տախիլի ղայլէլէր իչինտէ գալմըշ, վէ Ավուսթրիա տախի, միլլէթլէրինին միւխթէլիֆիկկիյլէ մէթրուք պիր հալտէ պուլունմուշ օլտուղլարընտան, սըրֆ միլլէթլիւք բօլիթիգասը խարիճինտէ պիր իշկէօրէպիլմէկէ սէրպէսթ, եալընըզ իքի տէվլէթ գալմըշ տըր քի, պունլար տա Ալմանիա իլէ Ֆրանսա տէվլէթլէրի տիրլէր:

1870 մուհարէպէսինտէն սօնրա, Ալմանիա իչին իթթիխազ օլունաճագ իքի բօլիթիգա մէւճէքի վար իտի քի, պիրիսի Ֆրանսաեը, բօլիթիգաճա մահվ իթմէք, վէ տիկէրի անըն պիւլիւմէսինէ միւսաատէ իթմէք, սօնրա տախի տօստ օլմագ իտի: Հալ պու քի, պու իքի շըգգըլարտան իքիսինէ տախի սիւլուք օլունմամըշ տըր: Պու կիւնքի կիւն իսէ, բրէնս Պիսմարգ կէօրիւնիւր քի, իքինճի մէւճէքի բօլիթիգաեա սիւլիւք իթմէտիկինտէն տօլայը էսէֆ իթմէքտէ տիր: Ալմանլար, Ֆրանսաեըն թէվէսսիւիւ, քէնտի մէնաֆիյի մալիեէլէրինէ զարար վիրմէտիքճէ, տէվլէթի միւշարիլէյհանըն պիւյիւմէսինէ նէ՛ գըսգանըրլար, վէ նէ՛ տէ օլ պապտէ տիւշարը էնտիշէ օլուրլար:

Ֆրանսաեըն քեաֆֆէյի էհլի բօլիթիգալարը բէք պէլէ պիլիրլէր քի, քէնտի եէնի բօլիթիգալարը, անճագ Ալմանեանըն եարտըմըյլա քէսպի մուվաֆֆագըյէթ իտէպիլիր: Պէնտէլէրին, էկէր Իթալեան էվլիայը ումուրու Ֆրանսա ճիւմհուրիեէթի ալէյհինտէ պիզէ պիր իթթիֆագ թէքլիֆ իթմէեէ գալԴԸՇԸՐԼԱՐ իսէ, Ֆրանսըզլարըն, աԴԸԱ՛ՐԸ՛Ը ղայպ իտէրէք, Ալմանեա իմբէրաթօրլուղունեան ինթիգամա գալգըշաճագլարը վագթա գատար, մէզքիւր թէքլիֆի րէտտ իթմէքլիքլէրի լազըմ տըր: Պունունլա պէրապէր, Ֆրանսա վէ Ալմանեա իթթիֆագը պիղճէ կիւթտիքճէ զիեատէ մուհագգագ կէօրիւնմէքտէ տիր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ազգային ժողովն այսօր գումարեցաւ ի Ղալաթիա ընդ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Յ. Մէրեւմ-գուլի էֆէնտիի:

Ատենական մէ քանի գործողութեանց կատարուելէ յետոյ, Կիլիկիոյ Կաթողիկոսական խնդրոյն վրայ երեսփոխանաց ամենց կողմէ հարցում մը ներկայացաւ Վարչութեան:

Ժողովն յետ երկար վիճաբանութեան, լսելով Վարչութեան և նորա Ս. Գլխոյն տուած տեղեկութիւնները ու բացատրութիւնները, գիւտնին կողմէ առաջարկուած հետեւեալ որոշումը քուէարկեց.

«Ընդհ. ժողովը լսելով Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան նկատմամբ պատկառելի Վարչութեան պատասխանն, այս մասին Վարչութեան կողմանէ ձեռք առնուած միջոցները խոհեմութեան և պարագայից պատշաճութեան ըստ ամենայնի համաձայն գտնելով, սոյն խնդրոյն կարգադրութեան հետամտութիւնը կատարեալ վստահութեամբ պատկառելի Վարչութեան խոհեմութեան կը յանձնէ ընդ փոյթ իրեն տեղեկագրելու պայմանաւ, և կ'անցնի օրակարգին»:

Սոյն որոշումէն յետոյ՝ ատենանք փակեցաւ 15 օրէն գումարուելու որոշմամբ:

Կը լսեմք թէ Ս. Երուսաղեմայ միաբան Տ. Սամբէլ և Տ. Սահակ վարդապետներն Երուսաղէմէն մայրաքաղաքս եկեր են, նուիրակութեան պաշտօնով ուղղակի Կովկասիա երթալու համար, ուր Ս. Երուսաղէմայ վանքին պարտուց բարձման համար հանգանակութիւն պիտի ընեն:

Զրգան բաւալ կինիւ ազա օլունան Միացեալ ընկերութիւնուն Երեսփոխանական ժողովունա, մէզքիւր ընկերութիւնուն Տնօրէն ժողովու թարաֆընտան, Վանաքի վարժապետանոցա տայիր թագտիմ խըրմիշ օլան րաբօրթօնուն սուրէթինի աթիտէ տէրճ ու պէեան իլէ, օլ պապտէ ումումուն նազարը տիգգաթընը ճալպ էյլէրիզ.

Տեարք Երեսփոխանք,

Միացեալ ընկերութեանց Կեդրոնական ժողովոյ Յունիս 21ի նըստին մէջ, երբ արդէ Տնօրէն ժողովն առաջին անգամ կը ներկայանար Ձեզ, պատուարժան երեսփոխան մը գիտել տուաւ թէ չունէինք ի ձեռին բաւական մանրամասն յայտագիր մը մեր բանելիք ուղղութեան նկատմամբ: Զունէինք արդարև, և չէինք կարող ունենալ, զի դեռ ժամանակ ունեցած չէինք մանրամասն ուսումնասիրել ընկերութեան ներկայ կացութիւնն, որոյ վրայ կարելի է չափել ապագայն: Այսօր, կատարած լինելով հարկ եղած քննութիւնն, կը փութամք պարզել Ձեր առջև մեր յայտագիր:

Տնօրէն ժողովն համոզուած է թէ Միացեալ ընկերութիւնք, որք նպատակ ունին կրթութիւն ծաւալել Հայաստանի և Կիլիկիոյ մէջ, իմաստուն և ամենէն աւելի արդիւնաւոր գործ մը կատարած կը լինին, եթէ դաստիարակութեան նախնական աստիճանները միայն մշակեն: Մեր ընկերութիւն, որքան փայլուն ապագայ ալ որ կարենայ ունենալ, չպիտի կարենայ ձեռք ձգել անսպառ գանձեր, Ասիական Տաճկաստանի մէջ բարձրագոյն կրթութիւն ծաւալելու համար, հսկայ գործում ձեռնարկած է Փարիզի Ուսումնասիրաց ընկերութիւնն չգիտեմք ո՛ր աստիճան յաջողութեամբ. միւս կողմանէ, մեր գաւառայի ազգային կրթական վիճակն այնքան յետնեալ է որ ընտիր նախակրթութեան մը կը կարօտի այսօր, որպէս կը հաստատեն մեր ստացած տեղեկութիւնք:

Տնօրէն ժողովն, իբրեւ այս վիճակին գիտակից, կուգայ յայտարարել Ձեզ թէ իւր յայտագիր պիտի պարունակէ լոկ նախնական կրթութիւն, իւր երկու աստիճաններով. նախակրթութիւն գիւղերու համար և բարձրագոյն նախակրթութիւն կեդրոն գիւղաքաղաքներու և քաղաքներու համար:

Մեք համոզուած եմք թէ արդի մանկավարժութեան եւ տեղական պիտոյից պահանջմանց համեմատ շինուած նախակրթական և բարձրագոյն նախակրթական յայտագիրներ, զորս մեր Ուսումնարան ներկայացուց այժմ Ձեր քննութեան, լաւ պաշտօնէից ձեռքով եւ լաւ դաստիարակ միջոցաւ ի գործ դրուած, կրնան լիովին գոհացունել Հայաստանի և Կիլիկիոյ ժողովրդեան արդի կրթական պէտքերն:

Մեք համոզուած եմք նաև թէ, բարձրագոյն նախակրթարանի ուսումնաւարտ աշակերտներն, եթէ կոչում ունին վարժապետութեան, կրնան մի օր դասատու լինել գիւղական նախակրթարանաց և մինչև իսկ բարձրագոյն նախակրթարանաց մէջ, առանց պէտք ունենալու յատուկ վարժապետանոցի:

Եթէ մեր այս յայտագիրն արժանանայ Ձեր ընդունելութեան, մեր բոլոր վարժարաններն պիտի համակերպին նմա, փակելով Վանայ վարժապետանոցն, որ աւելորդ կը լինի այսուհետև:

Տնօրէն ժողովն գիտէ թէ վարժապետանոցի փակումն ծանրակշիռ խնդիր մ'է. ուստի կը փութայ պատճառաբանել իւր առաջարկ, Ձեր և ազգին առջև ո՛և է պատասխանատուութենէ զերծ մնալու համար:

Մեր հայրենեաց մէջ նախակրթութիւն տարածելու գաղափարը նոր չէ մեզ համար: Սխալ է կարծել թէ այս գաղափարը ներշնչուած լինի մեզ ընկերութեան արդի նիւթական անձկութենէն, որ կըրնայ դարմանուիլ մեր ձեռք առած և ձեռք առնելիք միջոցներով, օժանդակութեամբ Ձեր և ազգին, մանաւանդ որ Լոնտոնի Անկլիական Նպաստամատոյց ընկերութեան ամենէն հայասէր և ամենէն գործօն անդամն, Պ. Ճէյմս Պրայս, երկու օր յառաջ առ Տնօրէն ժողովոյ Ատենապետն հասուցած մի մասնաւոր նամակին մէջ, նոյն ընկերութեան աջակցութիւն կ'աւետէ: Դպրոցասիրաց—Արևելեան եւ Կիլիկեան ընկերութիւնք իրենց հիմնարկութեան առաջին օրէն ընդգրկած էին նախակրթութիւն ծաւալելու գաղափարն, որ կուսակիցներ ունեցած է վարժապետանոցը բացող Արարատեան ընկերութեան մէջ իսկ: Տնօրէն ժողովոյ Ատենապետը Արարատեան ընկերութեան 1876 օգոստոս 8ի և 1877 փետրվար 27ի նիստերուն մէջ հաշուած է զայն, Հայաստանի գիւղօրէից մէջ նախակրթութիւն ծաւալելու հարկին վըրայ պնդելով և ընկերութեան միջոցներովն կարելի եղածին չափ շատ ազգայիններ՝ կարելի եղածին չափ շուտ դաստիարակելու ատակութիւնն արտայայտելով:

Այժմ որ Արարատեան ընկերութիւնը, միացման պայմանագրի Զ. յօդուածին զօրութեամբ, ձուլուած է այս միութեան մէջ, որ պարտաւոր է ազգային օգտին զոհել ամեն ինչ, Ձեր առջև է որ կը կրկնեմք անխախտ մնացած ճշմարտութիւն մը:

Ասկէ զատ, Արարատեան ընկերութեան Ատենագրութիւնը կարդալով, կը տեսնեմք թէ Տփղիսի ազգայիններն, գլխաւորապէս «Մըշակ»ի յօդուածներէն յորդորուած, բանալ տուած են վարժապետանոցն, խոստանալով հոգալ իւր ծախքեր. այժմ կը տեսնեմք թէ «Մըշակ» և Ռուսահայք ժամանակէ մը ի վեր սկսած են կարեւորութիւն չը տալ այս հաստատութեան, գրեթէ բոլորովին դադրեցունելով իւրեանց ձեռնտուութիւն, որով վարժապետանոցի ծանրակիր բեռն ընկերութեան ուսերուն վրայ մնացած է: Իրաց այս վիճակին մէջ, Ռուսաստանի ազգայինք վարժապետանոցի փակմանն իրաւունք տալ կը թուին եւ սաստիկ տեղի չունին դժգոհութեան: Գալով Տաճկաստանի ազգայնոց, ասքա ո՛չ նուազ իրաւունք պիտի տան մեզ, երբ լսեն մեր փաստեր, այց գլխաւորներն կ'փութամք հաղորդել պատկառելի ժողովոյդ:

Վանայ վարժապետանոցին համար հազարաւոր ոսկիներ զոհելէ յետոյ, ի՞նչ ապահովութիւն կըր նամք ունենալ թէ աշակերտներն վարժապետ պիտի լինին: —Ոչինչ: Հինգ գիւղերօթիկ ուսանողներ ունինք անդ, որք խոստացած են դասատու լինել, որպէս Շահնազարեան վարժարանի ժառանգաւորներն խոստացած էին վարդապետ լինել. եթէ դրժեն իրենց խոստման, ի՞նչ պիտի կարենանք անել: —Ոչինչ: Աւելի հեռուն երթալով, կը յայտնենք Ձեզ թէ Արարատեան ընկերութեան 1877 Նոյեմբեր 27ի նստին մէջ, Գործադիր ժողովն ներկայացուցած է մի տեղեկագիր ուր հաշուած է թէ Վանայ կեդրոնական վարժարանի ձրիավարժ աշակերտներն ազատ են վարժապետ, երկրագործ կամ վաճառական լինել. արդ, եթէ վարժապետանոցի աշակերտներն, այս պաշտօնական յայտարարութեան յենլով, երկրագործ և վաճառական լինին ամբողջապէս, ընկերութիւնն անուանական վարժապետանոց մ'ունեցած չ՞ լինիր արդեօք: Եւ միթէ Ձեր մասդրութեան արժանի չէ՞ սա իրողութիւնը թէ Հաճընի մեր բարձրագոյն նախակրթարանն, որ վարժապետանոց չէ, արտադրած է աշակերտներ որք այսօր ընկերութեան միւս վարժարանաց մէջ դասատուութեամբ կըզբաղին:

Վարժապետանոցի հաստատութեան նպատակն եթէ տնտեսական առաւելութիւն մ'է, կը մտածեմք որ, թէև առայժ լինի անդացի վարժապետներու նուազ թոշակով շատանալն, սակայն ուղիղ տնտեսութեան հակառակ է մի քանի վարժապետներէ ամսական 1—2 ոսկի զեղչելու հաւանականութեանն համար կանգուն պահել մի հաստատութիւն որ կը լափէ հազարաւոր ոսկիներ:

Վարժապետանոցի հաստատութեան նպատակն եթէ կրթական առաւելութիւն մ'է, կը մտածեմք թէ այս յայս չափազանցուած է, զի գրեթէ անհնար է ձեռք բերել այդ առաւելութիւնն ընկերութեան տրամադրութեանը տակ գտնուած միջոցներով եւ Հայաստանի խորը եղող մի քաղաքի մէջ, ուր այնքան դժար է ուսուցչական ընտիր մարմին մը համախմբել և կրթական բարձրագոյն միջոցներ հայթայթել: Տեսչական տեղեկագիրներէն կիմանամք թէ վարժապետանոցի բարձրագոյն կարգի աշակերտներն 16 տարեկան պատանիներ են ընդհանրապէս, ուրեմն մի ամէն նոքա պիտի աւարտեն գըրքոյական շրջանն և պիտի լինին 17 տարեկան ուսուցիչնե՛ր. չգիտեմք թէ ի՞նչ կարելի է ակնկալել այսքան մանուկ վարժապետներէ, ենթադրելով իսկ թէ հանճար ունենան, մանաւանդ այսուհետեւ որ հայրենիք գաւառաց մէջ դաստիարակի պաշտօն փորող անձ մը պարտաւոր է շրջահայեաց խոհականութիւն ունենալ տեղի չտալու համար այն անհիմն և անիրաւ կասկածներուն որք այսօր դժբաղդաբար կը ծանրանան Վանայ վարժապետանոցին վրայ և որք դուցէ ամբողջ ընկերութեան կապանան:

Տնօրէն ժողովն կը կարծէ թէ միացեալ ընկերութիւնք, որք նըպատ կանկալեն մի ազգատ ժողովրդէ և որք, իրենց պահեստի գումարը կիսելու մօտեցած, 5 ամսուան ծախուց բաւելու չափ բուստ հազիւ ունին այսօր, այնքան ճիգերով հաւաքուած լումայն չըռայլօրէն վատնած կը լինին, եթէ շարունակեն Վանայ դպրոցի 59 ուսանողներուն համար զոհել տարեկան 700 Օսմ. Ոսկի, մինչ Ալիւրի 128 ուսանողներն կը կրթուին տարեկան 30 ոսկիով, որ գրեթէ կը նշանակէ դաստիարակել Ալիւրցի աշակերտն տարեկան 1 մէճիտով և Վանցի աշակերտն 60 մէճիտով, կամ 1 դպրոցի և 59 ուսանողի մի քիչ բարձր կրթութեանն յատկացունել մի գումար որով կարելի է հոգալ 23 նախակրթարաններ եւ 3,500 ուսանողներ:

Եւ ի՛նչ գայթակղութիւն ազգին աչքեւ, երբ իմացուի թէ վարժարանացի 67 ուսանողներէն 40ը Հարուստ և լոկ 27 աղքատ ծնողաց զաւակ են, քան Նախորդ Տնօրէն Ժողովոյ մի պաշտօնագրին, մանաւանդ որ վարժարանացի թարգմանող գաւառներէն մին կը գրէ մեզ. «Հաւատացէք թէ աշակերտաց ամբողջութիւնը Հարուստի զաւակներ են, անպայման վարժապետանոց առնուած են. այս աշակերտաց ոչ մին գրեթէ գաւառաւ ըլլալու մասն է. աղքատներէն երեք կամ չորս հոգի կը գտնուին:» Եւ ի՛նչ ամօթ մեզ համար, երբ յիշեմք թէ այս մեծամասնութեան կը բաշխուի այն գումար զոր ամէն ձմեռ կը հայթայթէ մեզ ....

Տնօրէն Ժողովը խնդրը չներեր յարունակել այս ընթաց և դպրոց բանալ անդ ուր կայ արդէն, ձեռնպահ մնալով անդպրոց վայրերուն մէջ ուր կրթութեան անունն իսկ չէ լսուած, որ, պարզ խօսելով, կը նշանակէ սեւ հաց ունեցողին ճերմակ տալու ջանալ, փոխանակ սովեալին սեւ հաց հայթայթելու: Վան Հարուստ է և պէտք չունի մեր նպաստներուն, զորս պարտ է յատկացունել այն աղքատ գաւառներու որք ամէն օր խնամ և օժանդակութիւն կը խնդրեն մեր ընկերութենէն և որոց ստիպուած եմք ժխտական պատասխաններ տալ յաւէտ որսի: Վան լուսաւորուած է բաւական լաւ տեղական դպրոցներով, որոց հասուցած աշակերտներէն ոմանք դասատու են մեր վարժապետանոցին մէջ, և Արարատեան Ընկերութենէն իւր թօթափուած ճիւղերուն շնորհիւ, ունի այսօր մի վիճակ որ կարող կ'ընէ զայն ինքնօգնութեամբ յառաջանալ այսուհետեւ, մինչ կան մեր Հայրենի հողին վրայ բազմաթիւ գաւառներ որք բոլորովին անլոյս մնացած են և պէտք ունին արտաքին օգնութեան: Վան, որ ունի Խրիմեաններ և Սրուանձտեանցներ, պէտք չունի մեր առաջնորդութեան, ում սակայն կը կարօտին մեր այնքան լքեալ արենակիցներ: Եւ եթէ հարկ է անաչառութեամբ ամբողջացունել այս բաղդատութիւն, Վան մասամբ ապերախտ գտնուեցաւ անձնուէր Փորթուգալեանի և մինչև իսկ ընկերութեան դէմ, նման Ալաշկերտի և Մարաշի որք չպիտի մնան անպատիժ, եթէ չգան ուղղութեան, մինչ շատ քաղաքներ և գիւղեր ընտիր տրամադրութեամբ և թախանձագին կը դիմեն Միացեալ ընկերութեանց հոգատարութեանն:

Եթէ ընկերութեան գործոներէն մին պակսեցունելը կը տխրեցնէ զմեզ, միւս կողմէն կը մխիթարուիմք մտածելով թէ Վանայ վարժարանի փակման առաջարկին հետ բերինք Ձեզ այսօր չորս նոր վարժարաններու բացման աւետիս, վարժարաններ որք, ծախուց աննշան յաւելում մը պատճառելով մեզ, նախակրթութիւն պիտի ծաւալեն Բաղէշի իգական սեռին մէջ, շնորհիւ Սովեալ Յանձնաժողովոյ բազմարդիւն անձնուիրութեանն, և Դօվանագի, Ջէվիրմէի և Խոզմօթի արական սեռին մէջ, շնորհիւ տեղացւոց ուսումնասիրութեանն: Ուրեմն Միացեալ ընկերութիւնք, մեր առաջարկն ընդունելով, 28 կրթարանի փոխարէն պիտի ունենան այսուհետեւ 31 կրթարաններ:

Անկէ զատ, միջոցներ ձեռք պիտի առնումք որպէս զի մեր վարժապետանոցի ուսանողներն չփառուին: Ցերեկօթիկներն կրնան արդէն շարունակել իւրեանց ուսումներ Վանայ ազգային վարժարանաց մէջ, որք այնքան նշանաւոր անձինք ընծայած են ազգին. իսկ 5 գիշերօթիկներէն, որոց համար ծախքեր եղած են ցարդ, կրնամք երեքը, որք կրտսեր են, փոխադրել Կարայ մէջ մեր ունեցած գիշերօթիկ վարժարանն, և երկու զարգացեալներն փոխադրել Էջմիածնայ Գէորգեան ճեմարանն, վեհափառ Կաթողիկոսի նախասիրաբ տուած արտօնութեանն համեմատ:

Ամփոփելով մեր խօսքեր, կը կրկնեմք Ձեզ թէ Վան քաղաքը պէտք չունի Միացեալ ընկերութեանց, որոց սակայն կը կարօտին մեր Հայրենի եղբայրներ և քոյրեր, այնպիսիք որք գրեթէ օտարացած են ազգութենէ, կրօնէ և լեզուէ և որք մեր օրով և մեր աչքին առջեւ կը կորսին հետզհետէ: Ո՛վ պիտի խնամէ զանոնք, ո՛վ պիտի լուսաւորէ զանոնք, ո՛վ պիտի հայացնէ զանոնք, և ո՛վ պիտի հասկցնէ նոցա թէ պաշտպանեալ են: Ազգային սրտի կոչութեան մէջ, մեզ անկ է այս պաշտօն: Մեզ անկ է երթալ մեշաւաններուն, լոյս տալ ազէտներուն և լոյս լքեալներուն: Եթէ շարունակեմք հարուստին բաշխել ինչ որ կը դլխամք աղքատին, ծանր պատասխանատուութիւն պիտի հրաւիրեմք մեր վրայ:

Տնօրէն Ժողովն, խորշելով այդպիսի պատասխանատուութենէ մը, Ձեր դատաստանին կ'ենթարկէ այն յայտագիր զոր պարզեց Ձեր առջեւ: Վճիռ արձակեցէք յառաջ, յիշեցէք, Տեարք Երեսփոխանք, թէ ազգին աչքեւ եմք և թէ ազգն է գերագոյն դատաւոր մեր և Ձեր վրայ:

Տիւնքի նիւսխէմիզտէ, ՄԷՆԶԱՐԷՒ ՄԻԼԼԻԹԷ սէրլէվհէսիյլէ պէտ վէ տէրճ օլունան ազգային պէնտ, Գայսէրիյէ՛տէ քահանայլըգընտան օլուպ, վէ քէնտի էհլիյէթ վէ միլլէթճէ խըտմէթլէրիյլէ, հէմչէհրիլէրիմիզին քալպլէրինէ մալիք օլան Արժ. Տէր Մարտիրոս Հայր Նիկողայոսեանըն, վաֆաթիյլէ, չէհրի մէզգիւրտա վաքը Ս. Աստուածածին քիլիսէսինտէ քիւշատ իլէտիլէն պիր թանգարանտա, բաշլըլընըրի իւզէրինի նումայլըշ օլան սալըխ վէ եախօտ մաքալէլէրի տըր քի, չակըրը միւթալաա վէ խըֆֆէթէ պուլունտուղունտան, վէ էհլի տիգգաթի վէ մէրաֆ դաթըն պիրի գալըմը ալմըշ, վէ պու տէֆա թարաֆըմըզա իրսալ իլէ տէրճինի պույուր օլունուպ, չօղլուրըն պատրի մէժմուն իքիլէրի օլմադ էմիլիյէ, տէրճ ու պէյանէ մուվաֆըգ կէլմիշ տիր:

ՄԷՆԶԱՐԷՒ ՄԻԼԼԻԹԷ

(Մ…… 1730 Նի…… …)

Լիսանը, միլլէթինի վէ մէզհէպինի գայպ իթմէմէք իչին, միլլէթին հէր չախըրնա եանի օ՛ միլլէթին տախիլինտէ օլան ահալիսի միլլէթէ վաղիֆէ վէ հուգուգ գազնիւէի մէյտանա չըգար, վէ հուգուգունու խըմիյէսայ իթմէյէ վէ վաղայիֆինի իֆա իթմէկէ միւգթէտիր օլունմասը իչին, իւմ իւ ֆիւնոնըն նէ օլտուղունու պիլմէք իգթիզա իտէր: Իւմին թէմէլի Ալլահըն գորգուսուտուր: Օնմաքտա Ալլահը Թանըմագ ֆարզ տըր: Ալլահը Թանըմագտան նիւաէթ, անըն գուդրէթ ու գէրէմինէ ֆայիզ օլուպ, Ալլահ Թաալանըն խըղմէթինի թանըմագ իշին օլուր. գամիլ, ամաօ քիմինի պիւլէքէրէք սախըլ պիր կիւնէ թաալի թէտբէրլէ նէ օլուր. «Ալլահ Թաալա Թանըրըմ» տէյէնլէրին իսլամէթ պարըլըրը, անլէրին ինսաֆ վէ զամիրլէրինտէ աէյր օլունուր: Զամիրսիզլէր պէհէմէհալ տինսիզ տիրլէր: Զինտքի զամիր ադլըն մէյվէսի տիր. եախօտ ադլըն բաղ այսրը զամիրտէ կէօրիւլիւր. զամիրսիզ ադքըլըր, զալիմ ալիմլէր, տինտամըն պէլլէյէլէրի տիրլէր. վաղտա «ադըլ քեօք տիւր ֆիտան տըր. տին անըն չիչէյի տիր» տէնիլմիշ. լաքին զամիրսիզ ադըլ մէզարտա եանան գանտիլլէրէ պէնզէր...: Պու սուրէթտէ ինսանըլըգտան, ինսաֆտան պիխապէր օլանըն ֆէլսէֆէ ադըլ սախի օլսա տահի նէ հիւքմէ եարամըշ օլուր. Նիթէքիմ ինհա իթմէք, «չօգ տէֆա մէյտիւք ադըլ կիւպի պիր ադըլ, չէյթան կիպի պիր սաքիմ եաթըր»: Պինաէնալէյհ ինտայէ պաշլայըպ քի, ինսան Ալլահ Թաալայը Թանըմասը էլզէմիյէթինտէն տահա էյզէմ ինսանըլըգ վէ ինսանն նէ օլտուղունու պիլմէն: Զինտքի քէնտիյի Թանըմաեան Ալլահը Թանըյամազ: Ռուհըմըզըն եէտի պիւյիւք նէտիճէլէրինին մէյհուր քէյամը պուլունտուղու Թաալիգ իտէր, «Թանը քէնտի»: Քէնտիյի Թանըմագ իչին, ինսան զաաֆիյէթինի աէյր իթմէք իթթիզա իտէր. վէ զաաֆիյէթինէ էյ իւն Թանըմաս անտէ, անըլըն նար- զարինա միւնհասըր օլուրտուղու ֆէնէ պիր խըզէ, պիլ միւգավէլէ քէնտի տաեւսի անէքրինէ նարտիյէ իթմէյէ պօյեւլա օլուտուղունա գօլայեա խիսէթ օլուր: Տաղութ պու տալգու-կունտա մալիք օլմագ իչին խանէսինտէ, ինսանիյէթ տուշկունլարը, գամիլ, ուհսապէթ, միւրավէթիֆէթ, սահիֆլիք վէ ինսան օլմագ իչին իգթիզա իտէն հէր ֆազիլէթին պուլունմասը լազըմտըր թիր: Հէր պիր խանէտէ, ինսան ճինսինին մասալի վէ մանէվի սուրէթտէ ֆայտէգեար կէլմէլի տալըլըրըգ, պէտէր ու մատէրին էյլէջէ էյլատտա պէհան օլանլարը կէլմէլի, ախլագը համիտէ վէ մատդալանչ ախլագը մէրտուտէյէրի տախլի մէվլուտլարընա աշլամբը Թալըմ վէ աէրբէյէ օւպէթ: Իւգ մէյթէպէլլէր ֆամիլիաւար մէսքէնը տըր, իւրինճի մէքթէպլէր կիւլէզէլ վէ խօջթամ ֆիլիզկէ օւհաթմասա, ֆամիլիլէր կիւրչէմէզ, Թամիլ մէմիր օտանիքիլէր օլնոր իստէք մէքթէպլէր Թէզիմ օլան չօճուգլարը չիրքէթի պէշիլերին էյի ազալլը իթմէյէ չալըշանլար տըր...: Պիզ էօյլէ միւտէրիսան կէօրմիւշիզ, վէ կէօրմէքտէ եիզ քի, միւրքէ մասէ վէրէլ քէնտի պիլիւրի պէտչարլարը պալըրը Թելարտան օնու նիհա ամալինէ բաղդայըլի ճակէ տըր ... «Զօճուգ թըրպիյէտ տէր» տէմիշ օլան ադըմ միլլէթ քէնտի մամուրիյէթ վէ խարապըյէ մէքթէպլէրինէ համի իթմիշ օլուպ, ճէնքեավէրլիքամ մէյհար սանաթ վէ մարիֆէթի, մէքէնա վէ հիւներլէրիյլէ պիրինճի տէրէճէտէ օլան միլլէթ, սաապ հազկրնտա օլան գուսուրուն էերինէ, հիւնէր, ֆիրասէթ, մէքէնա, գաիմէթ վէ սէրվէթ տախի տօլտուրամազ օլտուղունու պիլիթին տուննէտա միւվաճէհէսինէ իգրար իթմէքտէ տիր:

Եսկի ուսուլտա աէյր օլունան կէմիկլէր եախօտ կէմիճիկ խատրէսինտէ, տէնիզտէն լէնկէր ալմագ իչին Թայֆէլէրին պիր նօգթայա տօղրուլմ «հէյլէսա՛, հէյամօլա՛» պաղըրմաղ, վէ դան Թէրլէյէրէք իւզ պարմագ չէքմիլէրի հալաթը պաղըն Նգօբարմագ կէրի դաչըրմալարը միւչքիլաթ կիւլի, միլլէթլիլիգ դաւմանլարը խատրէսի վէ չօճուգ Թէրպիյէսինէ այրա օլան խօճալարըն տահա հագգընտա միւրէֆլիճէտ էքլէրի վէ եախօտ վէրէկէլուքլէրին Թալիմ ու Թէրպիյէ Թըգլըզ, մէգալիւ Հալըմ կիւփլի չէքիլմիւշի զօլուղ իչինտէ, կ տեռագ տահա կէրի կիթմէքտէ տիր, խուսուսա քի Անատոլ գըթաասընտա պուլունան մէմալիքին էքսէրիսինտէ: Եալընըզ տահա հագգընտա օլմուշ եախօտ օլանգ Թալիմ ու Թէրպիյէ միլլէթլէրին սէրատէթինի մունիֆ օլապիլիւէյ, էյէր ինհիքաճան գուհալտա կէլէն պէլիյէյի Թէֆ իթմէյէ եախօտ էօնիւնիւ ալմայա միլլէթճէ հիմմէթ օլունմազ իսէ:

ԹՈՒՃՏԱՆ ԳԸՁԼԱՐ

(54)

Հէր նէ գատար Մարիալ, պէօյլէ պիր թէքլիֆին պիրտէն պիրէ քէնտիսինէ վուգու պուլաճաղընը միւմքին իթմէեօրտու իսէ տէ, պունունլա պէրապէր ճիւզի թէրէտտիւտ իթմիւյի հալտէ, քէնտիսինի էլէ վիրմիչ օլաճաղընը հիս իթմէօրտու: Պինաէն ալէյհ ճէվապ չիթալէ,

—Պէնիմ տէ էֆքեարըմ օ տուր, տէտի, ֆիգիրըմը, պուրատա պուլունտուղում հալտէ, նամուսլու ատէմլէրտ, վէ սատըգ պիրաատէրլէ պու մախսուս օլան պիր վաղիֆէյի իֆա իթմէքլիքէ միւքէլլէֆ պուլունտուղում անլաթմըշ թըր... գարտաշլարըմ Թէշէքքիւր իտէրիմ, Հադգըմտաքի տաւէ կիւգմէրմէն պուլունուգու մէմզը, չոքբըգ տըր, վէ պունտան խուլասը էհէմմ պուլունտուղում, գաաէմ քէախթէքի միւրահամաթ իրլէրիկի Թարգըլըրը, հազգըմըմը հալըմ մէյտանա չըգտըղը չիւփհէսիզ տիր. Պինաէնլէրին պէն պու հայ քէնտիմի Թախսիս իտէրիմ:

—Պու խըդմէթի տօղմու ժօլէն իլէ պանա իհսալէ իթմէքլիքի միւհափէզ կէօրիրմիսինիզ:

—Էվէթ.

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ, վէ եարըն Պօրթօ–Րիգօտա կիտէճէյիմիզի պիլտիրիրիզ:

—Էվէթ, եարըն միւնասիպ տիր, տէտի Մարիալ, վէ քէնտի քէնտինէ տախի չէօյլէ իլավէ իթտի. գօմանտէօր սիզտէն էվվէլ, եանի պու աղշամ Տիէկօ Սիլվաեը կէօրէճէք տիր:

Ժան Րընօ տէյամէ,

—Պէօյլէ վէխիմ սըրալարտա, տէտի, հէր չէյի էվվէլինտէն տէւշինմէք ֆարզ օլտուղունտան, էկէր Մ. Պէրնիէ, տահա խայլի սէնէ եաշաեաճաղընը մէմուլ իտէրէք, գըզլարընը հիւր տէխու Թանըմամըշ օլուր իսէ...

—Է՜յ... տէտի Մարիալ:

—Օ հալտէ էն եագըն ագրապա սըֆաթ օլտուղունուզտան, եալընըզ սըզ վարիս օլաճագընըզ:

—Գանուն էօյլէ ինճապ իթմիր մէքթէ տիր.

—Օնա չիւփհէ եօգ տուր, ֆագաթ սիզ պիր ազ էվվէլ, նամուսլու պիր քիմսէնին վէ սատըգ պիր ագրապանըն վաղայիֆինտէն պահսիթտուունուզ: Գանունուն հաքքը հագգընըն իճրասը, սիզճէ գաբուլ վէ հագգ օլուր կէօրիւլիւր, տէյիլ մի, էֆէնտիմ: Շէօյլէ քի գանճա սիզին եադըն միւթէալլիգ պուլունան օլ կէնճ գըզլարը պիւսպիւթիւն աչըգտա պըրագմագ իսթէր, սիզ քէնտի հագգընըզը խըթիմալ իթմէնէճէքսինիզ, տէյիլ մի:

Իշտէ եէնի սիւալ Տէրէյին պիր աղ գիւտէրէ ամիրճէ կէօրիւնուր: Պինաէն աէյհ մէրգում սօղուգ գանլըլըգ իլէ,

—Էֆէնտիմ, պու խուսուս պանա պիլա տիր, տէտի, պիր ազ էվէլ սիզին իսթիպարլարընըզը մա մէմնունիյէթ գապուլ իթտիմ, ֆագաթ պանա պիր խաթթը հարէքէթ չըգամազըն միւսաատէ իթմէմ: Սիզ եարըն սապահլըյըն գալքըմ քէաթիպ կէօնտէրիրիզ: Մէրգումանըն վէ փամիլյա, էվէր Նօէմինին գըզլարը նէ հալ վաղը օլտուղունու անլար իսէ, պէն պիլտիրիմ կէօրիւրիւմ, պու պաղըմ պէն պիրէր էհիքամըտ, քէնտի գավլիմ տըր:

—Պէք ալէա, էֆէնտիմ:

—Շիմտիքի հալ, սիզ, պուրատա կիթմէմիշ իչին լազըմ կէլէն պէլկէլիէլիմ կէօրիւն, տէտի տէվամ իթտի Մարիալ:

Ժան Րընօ իլէ Ժօզէն պաշլարընը էյտիլէր, վէ Րիչար Պէրնիէնին էլլէրինի տէ միւքեաֆէլէմէնին պիլտիրմիշ օլտուղու անլաթմադ իւզրէ, սըրըլըգ պուն սարա տէօնտիւ:

Պատէհօ իքի տօսթլար, չիֆթլիքին եօլունա միւթէրաճի օլտուլար: Պիր ազ սօնրա, մէլէգ Թաալի քէլամա ալան պիրէ,

—Սիզ պու չէյլէր հագգընտա նէ՛ տիւշիւնիւյօրսունուզ, տէտի Ժան:

—Էլէքսիյի չիմտիլիք գատար չիւփհէ եօգ իրսէ, պուրատան ձէվապ վէրէլի, սօնրա, էյտէրէ եարդըմ իթմէլի. պու պաքլէ Մարիալ Տէրէյին տահարէնի գա-թիլ իթտի, տէտի Ժան Րընօ:

* * *

Գարտէն իլէ Մարի Թէքմիլ պիր կիւճէյի ալլամագլա կէչիրտիքտէն սօնրա, կէլիպ Գօրախը պալմիւշլար իտի, վէ իւչիւ պիրլիքտէ բէտէրլէրինին ճէնէզէ եանընտա ալլամագտա իտիլէր:

Ժօզէն իլէ Տօրաա էֆէնտին ֆիլօրէն, այթ գալթ սալօնըն էչիկինտէն կէչիպ, վէ պիր միւտտէթ գարտէշլարի պաշընտա պիրազ չէօ գիւրիւքէն սօնրա, միւթէվէֆֆանըն ճէնազէսինի Կուանամպանիէ նագլ իտէճէքլէրինի կէնճ գըզլարա պիլտիրտիլէր:

—Ալլահ վէրէ տէ, տէտի Մարի, տահա տուգլի կիւն պէրհայէալ օլտըգ, քէնտիսինէն այրըլմագտա օլան աէվկիւլիւսիւնիւն էօյլէ օլաչ ավաէթինի կէօրատիկին, տէ, պաղըմ գայ իթմէզ իտի, տէ, տէտի Գօրա բէքէքլէրէք:

Րիչար Պէրնիէնին եուզի իւնէ էօյլէ պիր սիւքիւնէթի հալ մէվճուտ իտի քի, պինչար էհթիեարըն էլլէրին պիր ուգուրտա տալըմըշ օլտուղու գանըն օլունապիլիր իտի:

Իւչ գըզգարտաշլար պիր արատա, մէրհումուն սօմուշ եանագլարընը պուսէ իթմիչլէր, վէ սօնրա, տօրաղտամ սիւքեա կէօզ եաշ էօրթիւյօրլարտը, պաշլարը աշըգ վէ կէօզլէրի կիւչլէրի եաշարմըշ օլարագ իւզէրի կիւթիւրիլէր:

Պէօյլէճէ ճէնազէ, Թէճքիլէ իւ-գէրինէ գօնուլուպ, իւզէրինէ սիէհ պիր գումաշ էօրթիւլմիւ, վէ իքի սանտալյա պէքլէմէքտէ օյտուգլարը Նէհրին Թարաֆընա միւթէվէճճիհ օլունտու:

Էսկիլէր վէ սէրպէսթ ամէլէլէր, ֆէլաքէթտէն խապէրտար օլտուգլարընտա, քէնտիլէրի իչին աթիլ վէ լաթիֆ պիր սահիպ օլմուշ օլան զաթըն կէչիրիլէճէքի եօլ իւզէրինտէ սըրայա տիզիլմէք իւզէր, վէ եուզլէրինտէքի մէյխուսիյէթ հալինտէն, վազը օլան Թամիրի զայըլը զայըլըն պիւյիւքլիւքիւ անլաշըլմագտա իտի:

Հէր Թարաֆտան ալլամագլար վէ օրլամագլար, վէ ինսան եիւրէքինի պարալայաճագ վէչտա սէսլէր իչիտիլմէքտէ իտի:

Պէօյլէճէ նէհրին քէնարընա վարըլ օլունտու:

Թէճքիլէճիլէր Թէճքիլէյի, իւզ սանտալյա գօյտուլար քի, պու սանտալյա արապա Թիւրպիթէ իլէ տէօրթ նէֆէր քիւրէքճիլէր պուլունմագտա իտիլէր:

Րիչար Պէրնիէնին գըզլարը, Մարիալ Տէրէյին, Ժան Րընօ վէ Թօգթօր Ժօզէն տախի, իքինճի սանտալ պաքիյ օլտուլար:

Մէրքիւյզա, օլ սապահ ղարէթ էրքէն, գօնագ պէյլիքլէրինին էն

Մասամքի ան, սէֆիլ վէ միւքէտտէր պիր ատամս Նաֆագա վէրմէքսիզ, Նասիհաթ վիրմէք, պիր ֆագիլէյ վէ էմիրի պալիրէթ սայըլըմազ, պիրի տախի միլլէթին հալը հագգընտա, իհթիյաճըլըգ. առան միւմքին մերթէպէ խէլաս խոէճէք թարիւքէ սիւլիւք իթմէյէրէք. Եալընըզ ադըլ խօճալարը չէգարմագ քեարը ադըլ տէյիլ տիր: Վագթը հալին մասաա ուֆագ ուֆագ թէրպիյէ խօճալարը մէյտանա կէթիրմէքտէ տիր. պունլար թագէ վէ թըֆըլ չագլարընտա ադ. սանկը ատէմլէրէ Նասիհաթ, նուլթգ. սէօյլէմիդ վէ գասիտէլէր թէէլիֆ իթմէքտէ տիրլէր, չօգ էյի, լաքին պունունլա պէրապէր մէքթէպի զիրաի վէ մէքթէպի սանաի կիպի պէճիտ նըթիգալէրի թալիմ խոէն թարիգլէրէ տահա զիատէ թէչէպպիւս իթմէմիզ լազըմ կէլիր: (Տէլ-Գ)

ԱԶԴԻՔ

...Խմբագիր.

Յառաջիկայ կիւրակէ 30 օգոստ. որ է տօն Գիւտ գօտւոյ Ս. Աստուածածնայ, Թաղիս Ս. Եկեղեցւոյ տօնախմբութեան օրն ըլլալով, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրաւիրեալ է Ս. պատարագ մատուցանել և հոգևորապէս մխիթարել զժողովուրդն:

Ուստի ի գիտութիւն բարեպաշտից Ներկայս հրատարակելնիդ խնդրելով,

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Թաղ. խորհրդոյ
Ատենադպիր Փ. Ատենապետ
Մ........ Գէորգ Աղալեան
Խ........ օղլու

27 Օգոստոս 1881
Պէշիկթաշ

Տէր

Ասորոյ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի պիտի ունենայ 1881 օգոստ. 30 ի ժամ 8:

Ուստի կը խնդրեմք արգոյ հասարակութենէն որ բարեհաճին ներկայ գտնուիլ սոյն հանդիսին ի խրախոյս և ի քաջալերութիւն հայ մանկանց: Մնամ՝ ազօթարար
Ցուցաբերն Վ.......

ԻԼԱՆԱԹ

Էվգաֆը հիւմաեուն խազինէսի մահլիւլաթ տայիրէսինտէ, պէհէր կիւն միւզայէտէլէրի իճրա օլունմագտա օլան աթի իւզ զէքր մահլիւլաթըն, միւայէն օլան տէօրթ հաֆթա միւտտէթ իլանընտան պիրինճի հաֆթասը օլան, իշպու պին իքի եիւզ տօգսան եէտի սէնէսի աղուստոսունուն եիկիրմի տէօրտիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն պիր հաֆթա զարֆընտա միւզայէտէլէրի իճրա գըլընաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն էյամը մէզքիւրէտէ, մահլիւլաթ տայիրէսինէ կէլիպ, գըյմէթի միւխամմինէնին եօզրիւնէ միւսավի բէյ ագճէսինի թէսլիմ խազինէ իյլէմէլէրի լազըմ կէլէճէկի, վէ բէյ ագճէսի վէ միւաճճէլէսինէ մահսուպէն, սուրէթ վէ սէրկի գապուլ օլունմայաճագը, պիրինճի տէֆա օլորագ իլան վէ իխթար օլունուր:

158..160..4000, Լանկատա Խէպէկ մահալլէսինտէ, սէրայ օտալարը սօգաղընտա, ալթմըշ զիրա արսատա մէպնի, իքի օտա վէ պիրի մաի, վէ չէհրի ալթմըշ ղուրուշ քիրալը, թահթընտա տիւքքեանը միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլին Նըսըֆ հիսսէսի:

8....2000, Պալաթ գուրպինտէ, համամի մահալլէսինտէ, եօղուրթ խանէ ճատտէսինտէ, Թէրպիյան եիկիրմի պէշ զիրա արսատա մէպնի, պիր օտա, վէ եիկիրմի պէշ զիրա պաղճէի միւշթէմիլ, քեարկիր պիր պապ մէնզիլ:

20..18. 25000, Պէյ օղլընտա Թաթավլատա, Եունճու Խրիսթօ սօգաղընտա, Թէրպիյան վէ Թախմինան, եիւզ սէքսէն զիրա արսատա մէպնի, իւչ օտա, վէ իքի սուֆա, վէ պիրի մաի վէ պէշ եիւզ զիրա պաղճէ, վէ Թահթընտա մէստուտ տիւքքեանը միւշթէմիլ վէ չէհրի ալթմըշ ղուրուշ քիրալը, ախշապ պիր պապ մէնզիլ:

164..166..9000, Խասքէօյտէ Ապտիւլսէլամ մահալլէսինտէ, Խումպարախանէ ճատտէսինտէ Թէրպիյան սէքսէն զիրա արսատա մէպնի, չէհրի եիւզ ղուրուշ քիրալը ախշապ պիր պապ գահվէ, վէ իթթիսալինտէ պագգալ տիւքքեանընըն պիւթիւնլէրի:

15...7300, Խասքէօյտէ Ապտիւլսէլամ մահէլլէսինտէ Ճէզայիրլի սօգաղընտա, Թէրպիյան եէթմիշ զիրա արսատա մէպնի, ալթը օտա վէ իքի սուֆա վէ պիրի մաի, վէ օթուզ զիրա պաղչէ, վէ չէհրի եիւզ ալթմըշ ղուրուշ քիրալը ախշապ պիր պապ մէնզիլին Նըսըֆ հիսսէսի:

38..36..40..24500. Թօբհանէտէ Թօմթօմ մահէլլէսինտէ, Պօսթան պաշը սօգաղընտա, Թէրպիյան եիւզ էլլի զիրա արսատա մէպնի, ալթը օտա, վէ իքի սուֆա, վէ պիրի մաի, վէ Թահթընտա Թէրզի վէ աթթար տիւքքեանլարընը միւշթէմիլ, չէհրի ալթը եիւզ էլլի ղուրուշ քիրալը ախշապ պիր պապ մէնզիլին բուպի հիսսէսի:

39..7500, Ահմէտիեէտէ Սօֆուլար մահէլլէսինտէ, Ահմէտիեէ մէյտանը ճատտէսինտէ, Թէրպիյան եիւզ եիկիրմի զիրա արսատա մէպնի, պիր օտա վէ պիրի մաի, վէ ալթը եիւզ էլլի զիրա պաղճէյի միւշթէմիլ, չէհրի եիւզ էլլի ղրշ. քիրալը, մուգատտէմա պոյաճը, էլեէվմ պիր պապ ախշապ տիւքքեանըն Նըսըֆ հիսսէսի:

35..334 Ֆաթիհ գուրպինտէ խարաճճը Միւհիէտտին մահէլլէսինտէ, Տէստէրէճիլէր ճատտէսինտէ, Թէրպիյան օթուզ զիրա պիր գըթա Բէսէրճի տիւքեանը արսասընըն սիւլիւսան հիսսէսի:

8..200 Խասքէի գուրպինտէ Նէվպահար մահէլլէսինտէ Հէքիմ օղլու Ալի բաշա ճատտէսինտէ, Թէրպիյան օթուզ զիրա պիր գըթա պէրպէր տիւքքեանը արսասընըն տէրունինտէ միւսթագիր կէտիկէՆին բուպի հիսսէսի:

99..1500 Թօբգաբու գուրպինտէ Պաեազիտ աղա մահէլլէսինտէ, Սալը բազարը ճատտէսինտէ, Թէրպիյան գըրգ զիրա արսատա մէպնի, չէհրի եիկիրմի ղուրուշ քիրալը ախշապ պիր պապ Եօրղանճը տիւքեանը կէտիկինին Նըսըֆ հիսսէսի:

57..2506 Էյուպ Էնսարի գուրպինտէ Թագէէճի մահալլէսինտէ, Ալաճա չէշմէ ճատտէսինտէ Թէրպիյան իքի պին պէշ եիւզ զիրա, վէ տէրունինտէ պիրի մաի միւշթէմիլ, պիր գըթա մէնզիլ արսասը:

125..23000, Զարչըմպին բազարը գուրպինտէ Գօզաճը Տէտէ մահալլէսինտէ, Զարչըմպին բազարը ճատտէսինտէ վէ Պէկճիկէզ սօգաղընտա, Թէրպիյան եիւզ օթուզ զիրա արսատա մէպնի, պիր օտա վէ պիրի մաի, վէ պիր աթըր, վէ իւչ եիւզ էթմիշ զիրա պիլա կէտիք վէ պիլա նումէրօ, հաթթապ մահէլլ, վէ Թէվքինտէ սամանլըղը միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ էքմէքճի փուրունունուն սիւլիւս հիսսէլէրի մահլիւլէն, տիկէր հիսսէտարլարը հիսսէլէրինի հիսսէյի մահլիւլէ իլէ պէրապէր ֆիրուխտ խոէճէքլէրի:

14..4000, Պէշիկթաշտա Սինան բաշա մահէլլէսինտէ, Քէօմիւրճիւ սօքաղընտա, Թէրպիեան եիւզ էլլի զիրա արսատա մէպնի, պիր օտա, վէ չէհրի իքի եիւզ էլլի ղուրուշ քիրալը սալաշ պիր պապ քէօմիւրճիւ մաղազասընըն, պիւթիւն միւլքի իլէ կէտիկինին, եիւզ եիկիրմի սէհիմ իթիպարը իլէ եիկիրմի տէօրթ սէհիմի:

4..3500, Ռումէլի Հիսարընտա Արբա էմինի մահէլլէսինտէ, Գանլը գուեու սօգաղընտա պիր գըթա Թարլանըն սիւլիւթիւնիւ:

16..1500, Զագմագճըլար Եօգուշունտա Տայէ խաթուն մահէլլէսինտէ, Վալիտէ խանը տէրունինտէ, պիրինճի գաթ Թահթանիսինտէ, Թէրպիյան գըրգ զիրա արսատա մէպնի, չէհրի եիւզ ղուրուշ քիրալը. քեարկիր օն իւչիւնճիւ պիր պապ օտանըն սէքիզ հիսսէտէն պիր հիսսէ կէտիկի իլէ, միւլքիւնին ալթը հիսսէտէն պիր հիսսէսի:

5..8000, Ղալաթատա Ալաճա մէսճիտ մահէլլէսինտէ, Ճէզայիր սօգաղընտա, Թէրպիյան եէթմիշ զիրա արսատա մէպնի, իւչ օտա վէ պիր սուֆա, վէ պիրի մաի, վէ օն զիրա պաղճէյի միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլ:

114..1750, Էտիրնէ գաբուսունտա Հաճը միւհիէտտին մահէլլէսինտէ, Աճը չէշմէ ճատտէսինտէ, Թէրպիյան եիկիրմի պէշ զիրա արսատա մէպնի, չէհրի գըրգ ղուրուշ քիրալը ախշապ պիր պապ խաֆաֆ տիւքեանը կէտիկինին Նըսըֆ հիսսէսի:

2, 1, 2, 29, 30, 35500, 7000, Ղալաթատա ճամիի ճէտիտ մահէլլէսինտէ Գուրշունլու խան տէրունինտէ, Թէրպիյան իքի եիւզ օթուզ պէշ զիրա արսատա մէպնի, ֆէվգանի վէ Թահթանի, չէհրի տէօրթ եիւզ օն ղուրուշ քիրալը քեարկիր պէշ պապ օտալարըն բուպի հիսսէլէրի:

14..4000, Զարշուի քէպիրտէ Եունճու խանը տէրունինտէ, Թէրպիյան եիկիրմի պէշ զիրա արսատա մէպնի, չէհրի գըրգ ղուրուշ քիրալը պիր պապ օտա կէտիկինին պիւթիւնիւ:

28..165, Եէտի գուլէ խարիճինտէ Ֆաթիհ մահէլլէսինտէ, Ճամիի շէրիֆ սօգաղընտա, չէհրի եիւզ ղուրուշ քիրալը ախշապ պիր պապ պագգալ տիւքեանը միւլքինին գըրգ ագճէ իթիպարը իլէ օն իւչ պուչուգ ագճէսի:

326..4000, Իւսկիւտարտա Տէպադլար մահէլլէսինտէ, Թօբթաշը ճատտէսինտէ, Թէրպիյան էլլի պէշ զիրա արսատա մէպնի, չէհրի եիկիրմի պէշ ղուրուշ քիրալը ախշապ, պիր պապ տէօքմէճի տիւքեանլարընըն պիւթիւնիւ:

25..1666, Լալէլիտէ Դըզըլթաշ մահէլլէսինտէ, Ջուգուր չէշմէ սօգաղընտա, Թէրպիյան ալթմըշ զիրա արսատա մէպնի, չէհրի սէքսէն ղուրուշ քիրալը քեարկիր պիր պապ Թէնէքէճի տիւքեանընըն ալթը հիսսէտէն պիր հիսսէսի:

14..8000, Գասըմ բաշատա Սիւրուրի մահէլլէսինտէ, Ինճէ գումըշ սօգաղընտա, Թէրպիյան եէթմիշ զիրա արսատա մէպնի, իւչ օտա վէ պիր սուֆա, վէ պիրի մաի, վէ եօլզ զիրա պաղճէ, վէ չէհրի եիւզ եիկիրմի ղուրուշ քիրալը ախշապ պիր պապ մէնզիլ:

210..4000, Խասքէօյտէ Բիրէմիտճի Ահմէտ չէլէպի մահէլլէսինտէ, Խասքէօյ ճատտէսինտէ, Թէրպիյան գըրգ զիրա արսատա մէպնի, պիր օտա, վէ չէհրի ալթմըշ ղուրուշ քիրալը պիր պապ հալաճ տիւքեանընըն միւլք մա կէտիք Նըսըֆ հիսսէսի:

3..2000, Տիվան եօլունտա Աթիգ Ալի բաշա մահէլլէսինտէ, Սօֆճու խանը տէրունինտէ, Թէրպիյան ալթմըշ զիրա արսատա մէպնի, վէ եիւզ ղուրուշ քիրալը պիր պապ օտանըն բուպի հիսսէսի:

1..2666, Սիւլէյմանիէէ գուրպինտէ Թիրեաքի չարշըլընտա, Թէրպիյան օթուզ զիրա արսատա մէպնի, չէհրի ալթմըշ իքի ղուրուշ քիրալը պիլա հավա պիր պապ ախշապ աթթար տիւքեանընըն սիւլիւս հիսսէսի:

141..12500, Մահմուտ բաշատա Հաճի քէօչէք մահէլլէսինտէ Մահմուտ բաշա ճատտէսինտէ, Թէրպիյան օն իքի զիրա արսատա մէպնի, չէհրի եիւզ էլլի ղուրուշ քիրալը, մուգատտէմա Թօհաֆճը տիւքեանը էլեէվմ պիլա հավա նիմ քեարկիր, պիր պապ խըրտավաթճը տիւքեանընըն Նըսըֆ հիսսէսի:

4..3000, Գուզկունճուգ գարիէէսինտէ Պագալ սօգաղընտա Թէրպիյան պիր մուճիպի չար եիւզ տօգսան տէօրթ զիրա պէշ բարմագ պիր գըթա մէնզիլ արսասընըն պիւթիւնիւ:

1..6250, Խասքէօյտէ Հաճի Շապան մահէլլէսինտէ, Սագըզլը պօսթան սօգաղընտա, Թէրպիյան վէ Թահմինան իւչ պին զիրա տէրունինտէ իքի օտա վէ իւչ պիրի մաի, վէ պիր լիմօնլուգ, վէ պիր սալաշ գահվէ, վէ սէնէվի իքի պին իքի եիւզ ղուրուշ քիրալը պիր գըթա պօսթանըն եիւզ եիկիրմի սէհիմտէն օն պէշ սէհիմի:

12. 1500..850, Այվան սէրայ գաբուսու խարիճինտէ Գօրուճու Մէհէմէտ չէլէպի մահէլլէսինտէ, գալաֆաթ մէյտանընտա, Թէրպիյան եիւզ էլլի զիրա արսատա մէպնի, չէհրի սէքսէն ղուրուշ քիրալը ախշապ, պիր պապ մարանկօզ տիւքեանընըն բուպի հիսսէսի:

7..3750, Պալը ճաֆէրի խարիճինտէ Ախի չէլէպի մահէլլէսինտէ, Եօղուրթճու սօգաղընտա, Թէրպիյան եիկիրմի պէշ զիրա արսատա մէպնի, Փէմզինտէ պիր օտայը միւշթէմիլ, չէհրի եիւզ օն պէշ ղուրուշ քիրալը, քեարկիր պիր պապ Թէրզի տիւքեանընըն եիւզ եիկիրմի սէհիմ իթիպարը իլէ եիկիրմի իքի պուչուգ սէհիմի:

15..45000, Սիւլէյմանիէէտէ Սիւլէյմանիէէ ճատտէսինտէ, Թէրպիյան վէ Թախմինան իքի եիւզ զիրա արսա իւզէրինէ մէպնի, օն իքի օտա վէ իքի սուֆա, վէ պիրի մաի, վէ եիւզ զիրա պաղճէ, վէ պիր սարընճ վէ եէթմիշ զիրա մաթպախ մահէլլինի միւշթէմիլ, ախշապ պիր պապ գօնաղըն իւչ բուպի հիսսէսի:

26..1500, Ահմէտիեէտէ Սօֆուլար մահալլէսինտէ Պագալ սօգաղընտա, գըրգ զիրա արսատա մէպնի պիր օտա վէ պիր գուեու, վէ իւչ եիւզ զիրա պաղճէյի միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլ:

27..2000 Ֆաթիհ գուրպինտէ խօճա Խայրէտտին մահէլլէսինտէ, Սիւփիւրկէճի սօգաղընտա Թէրպիյան օն պէշ զիրա արսատա մէպնի, քեարկիր պիր պապ գօլթուգճու տիւքեանընըն Նըսըֆ հիսսէսի:

19..10000, Լալէլի գուրպինտէ Մէսիհ բաշա մահէլլէսինտէ, Ալլէմանէ ճատտէսինտէ, Թէրպիյան էլլի զիրա արսատա մէպնի, իւչ օտա վէ պիր սուֆա վէ պիր գուեու, վէ չէհրի սէքսէն ղուրուշ քիրալը, վէ Թահթընտա մէստուտ տիւքեանը միւշթէմիլ ախշապ պիր պապ մէնզիլ:

5..400 Քէչէճիլէրտէ Գարապաշ մահէլլէսինտէ Գալֆա սօգաղընտա, Թէրպիյան եիկիրմի պէշ զիրա պիր գըթա մէնզիլ արսասը:

1..2200, 1750, Պօեաճը գարիէէսինտէ, Քիլիսէ սօգաղընտա, պէր մուճիպի Թէմէսսիւք իքի եիւզ եիկիրմի զիրա պիր գըթա ֆուրուն արսասընըն խամմիս հիսսէսի, վէ հիսսէտարլարը Թարաֆընտան հիսսէլէրինի սաթըշ ֆէրաղ խոէճէքլէրի:

42..6250, Էյրի գաբու գուրպինտէ Ավճը պէյ մահէլլէսինտէ, Շիշէխանէ ճատտէսինտէ եիւզ եիկիրմի զիրա արսա եիւզէրինէ մէպնի, պէշ օտա, վէ պիր սուֆա, վէ պիր գուեու, վէ իւչ եիւզ զիրա պաղճէյի միւշթէմիլ, ախշապ պիր պապ մէնզիլին սիւլիւս հիսսէսի իլէ պաղչէնին բուպի հիսսէսի, վէ հիսսէտարլարը հիսսէլէրինի մահլիւլ իլէ պէրապէր ֆիրուխտ խոէճէքլէրի:

14..12000 Արնաուտ գարիէէսինտէ Անպարլը տէրէ ճատտէսինտէ, ալթը տէօնիւմ պիր գըթա պաղ իլէ իքի տէօնիւմ պիր գըթա չիլէք Թարլասը:

299..15000, Մահմուտ բաշատա Մահմուտ բաշա ճատտէսինտէ, ալթմըշ զիրա արսատա մէպնի, վէ եիկիրմի զիրա պաղճէյի միւշթէմիլ, չէհրի ալթը եիւզ ղուրուշ քիրալը քեարկիր պիր պապ հալլաճ տիւքեանընըն բուպի հիսսէսի:

4..2500, Մահմուտ բաշատա Պէզճիլէր սօգաղընտա, գըրգ զիրա արսատա մէպնի չէհրի եիւզ եիկիրմի ղուրուշ քիրալը, պիլա հավա քեարկիր գահվէ, վէ սուճու տիւքեանընըն բուպի հիսսէսի:

301..17500, Մահմուտ բաշատա Մահմուտ բաշա ճատտէսինտէ, եէթմիշ զիրա արսատա մէպնի, վէ օն պէշ զիրա պաղճէյի միւշթէմիլ, չէհրի սէքիզ եիւզ ղուրուշ քիրալը քեարկիր պիր պապ հագըրճը տիւքեանընըն բուպի հիսսէսի:

(1) Ճիւմլէէլէրին պաշլարընտաքի իլք րագամլար մահլիւլաթըն նումէրօլարընը, վէ իքինճի հիզասըտաքիլէր գըյմէթի միւխամմինէլէրինի, վէ իւչիւնճիւ հիզասըտաքիլէր տախի պէտէլի միւզայէտէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր:

Պազը տէվայիր իչին պիր սէնէ զարֆընտա լիւզում օլան, պիրինճի նիւգասըմէլ նամ մատէն քէօմիւրիւ, տէրսաէմէի միւնագասա օլուպ, աղուստոս բաւմինին օթուզ պիրինճի բազար էրթէսի կիւնիւ, գարարը գաթի վէրիլէճէքինտէն, իթայէ թալիպ օլանլարըն, եէվմի մէզքիւրտէ սաաթ պէշտէն ճնա գատար խազինէյի խասսէյի չահանէէ կէլմէլէրի,

26 աղուստոս 97 2—3

ՇԻՖԱ ԻԼՔ ՊԱՀԱՐՏԱ

WILHELM's

ՎԻԼՀԷԼՄ

ԱՆԹԻ-ԱՐԹՐԻԹԻՔ - ԱՆԹԻ-ՌԻՒՄԱԹԻՔ

ԳԱՆԸ ԹԷՄԻԶԼԷՅԻՃԻ

ՉԱՅ

ՖՐԱՆՑ ՎԻԼՀԷԼՄԻՆ

ԹԷՐԹԻՊԻ

[illegible]

Մէզքիւր Չայ, Նիքրիս իլէթինէ, օյնագ եէրլէրի սըզըլարընա, չօճուգլարըն տիզլէրճէ վէ աեագլարըճա զայիֆլիքլէրինէ, էսկի սանճըլարա, տայիմա Թէչէննիւչ իթմէքտէ օլան եարալարա, գըզըլ, գըզամըգ վէ չիչէք նէվինտէն օլան, վէ ֆամիլեատան ալընմըշ պուլունան խասթալըգլարա, վէ եիւզտէ վէ վիճուտտա հասըլ օլան սիվիլճէք, չիպան, վէ Թէմրէյի նէվինտէն օլան իլէթլէրէ, ֆրէնկիյէ տայիր մարազլարա, վէ գարաճիյէր հասթալըգլարընա. մաեասըլա, սարըլըգա, վէ տայիմի օլան էթ, վէ սինիր, վէ օյնագ, վէ քէմիք իլլէթլէրինէ, վէ միտէ ֆէսատլարընա, վէ խորարա տայիր իլէթլէրէ, վէ պէլ կէմիքլիկինէ, գատընճա վէ էրքէքէ զայիֆլիքլէրէ, պօզագ իւֆլիւնէթինէ, վէ էմրազը սայիրէյէ գարշը իւթիմալ օլունուր բէք շիֆասար պիր միւալիճէ օլուպ, չաեանը իթթիպար շէհատէթնամէլէր իլէտէ Թաստիգ գըլընմըշ տըր քի, արզու իտէն զաթլարա, մէզքիւր շէհատէթնամէլէրտէն մէճճանէն վէրիլիր:

Մէզքիւր Չայտան, հէր բաքէթտէ սէքիզեր քեաղըտ պուլունմագտա օլուպ, վէ բաքէթի գըյմէթի խոէ 2 ½ ֆրանգ տըր:

Մէզքիւր Չայըն Թագլիտլէրինին անլաշըլմասը իչին իւզէրլէրինտէ պուլունան, վէ իսթիմալի ճայիզ կէօրիւլէն մէմալիքլէրտէն իթա պույրուլմուշ օլան մարգալարա, տիգգաթ օլունմալըդ իգթիզա իտէր:

Մէզքիւր Չայ, Իսթանպօլտա, Եէնի-ճամի ճատտէսինտէ վագը 33 վէ 35 վէ 37 Նումէրօլար իլէ միւրագգամ Տէլլա Սիւտա էճզախանէսինտէ պուլունմագտա:

ՇԻՖԱ ՍՕՆ ՊԱՀԱՐՏԱ

ՏՕԳԹՕՐ

ՃԻԼԱՆԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ

Տօգթօրու միւմաիլէյհ, սապըգըլ վէճհ իւզրէ, եալընըզ ֆըրէնկի վէ պէլ սուզլուգու, վէ ումում ալէաթը Թէնասիւլիէէնին (ծննդական գործարանաց վերաբերեալ), վէ խորար եօլլարընա տայիր խասթալըգլարա տուչար օլանլարըն էմրի Թէտավիլէրի իչին, հէր կիւն սաաթ տէօրթտէն ճնա գատար, Պաղչէ գաբուսունտա Համիտիյէ Թիւրպէսի սըրրասընտա վագը 32 նումէրօլու Սինապեան Վիչէն էֆէնտի էճզախանէսինտէ, վէ բազար կիւնլէրի տախի, Պէյօղլունտա Սագըզ աղաճը ճատտէսինտէ վագը 27 Նումէրօլու քէնտի խանէսինտէ, քէյֆիյէթլէրի գապուլ իթմէքտէ տիր:

ՄԻՆԱՍ ՉԵՐԱԶ

ԳԻՐՔ ԵՒ ՍՈՒՐ

Արամեան տպարանէն ելած այս հեղինակութիւնը նուիրուած է Հայ մայրերուն: Բանասիրական և ճառաւական բազմաթիւ յօդուած, ներէ զատ, կը պարունակէ ընդարձակ և հետաքրքրաշարժ ներածութիւն մը, որոյ գլխաւոր նիւթերն են. —Գրական փոյթերու յարուցած պայքարն, Ս. Ոսկանեանի մի անտիպ նամակն ի նպաստ աշխարհաբարին. 1855ի Պատրիարքական հրամանքն ի նպաստ գրաբարեանց, Կովկասեան յեղափոխութեան պատմութիւնն, Վարժապետական խնդիր, Արարատեան ընկերութեան ծագումն, լեզուի բարենորոգումն, Հեղինակին պարզ. պայմանն երկրորդ ուղղութիւնն յԱնգլիա, անակնկալ Անգլիացւոց Մրենիոլըն գրոցէ հետ, Անգլիոյ Չինկեանէններու լեզուին զարմանալի նմանութիւնք Հայերէնին հետ, Փրենիսլրին Հայերէն ասմունք և ի նպաստ Հայերէնի գրած նամակն, լեզուագէտ, Անանիա Արամեան, Պապայեան և Բէյեան, Եւ. Եւ.

Կը ծախուի Պոլսոյ բոլոր հայ գրավաճառաց քով, Ղալաթիա Գամբիրեան խանին եանը 23 թիւ Խաչատուրեան և Վրդոյի թղթավաճառանոցը: Բերա Դինեցի գիմաց գրատունը: Գին 8 ղրշ:

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱԼԱՐԸ

Լօնտրա 8 սեպտ.

Ինկիլիզ գօնսօլիտի	99-3/8
Եօհամը Օսմանիէ աչըլըը	17-5/16
" " գարանտը	17-1/2
1865 Իսթիգրազը	19-3/4
1869 "	19-5/8
1871 "	78-3/4
1872 (Պօնտիւ Թրէզօր)	32-
1873 "	19-5/8
Օսմանլը Պանգասը	19-1/4
Ռուսիա Իսթիգրազը 1873	90-1/2
Մըսըր Իսթիգրազը պիրլէշմիշ	78-1/4
" Իմթիյազլը (չըմէնտօր.)	98-3/8
Տէվլէթի Ալիէնին 1877 իսթիգրազը	94-
Տուրգա սանիէէ	77-1/2
Մըսըրըն Րօչիլտ իսթիգրազը	86-1/2
1877 Մուհարիպէման Եօհամը	100-7/8
Գամպիօ Բարիզ	-

Բարիզ, 8 սեպտ.

Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 3%	85 75
" 5%	116 50
Եօհամը Օսմանիէ աչըլըը	17-80
" " գարանտը	18- 5
1865 Իսթիգրազը	102-
1869 "	100-
1873 "	102-
Ռումէլի չըմէնտօր. Թահվիլա.	65-
Օսմանլը Պանգասը	742-50
Դրէտի Լիօնէ	950-
Ռուս ֆօնտօսու 5% (1877	93-1/2
Ռումանիայի Շարգ իսթիգրազը	83-
Իթալիա ֆօնտօսու	90-10
Մըսըր իսթիգ. պիրլէշմիշ	399-37
Իսպանեա խարիճի իսթիգրազը	26-1/2
Գամպիօ Լօնտրա իւզէրինէ	25-33

Բարիզ, (Պուլվար) 8 սեպտ.

Ֆրանսըզ ֆօնտօսու 5%	-
Եօհամը Օսմանիէ	-

Վիէննա, 8 սեպտ.

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	-
Ռումէլի տէմիր եօլ Թահվիլաթը	-

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Եօհ. Օսմ. օգոստ. 27 ապլմ. գը.	18-2
" " օգոստ. 28 ապհ. աչ.	18-35
" " էն եիւքսէք	18-35
" " էն աշաղը	18-35
" " Սաաթ 5 տէ	18-31
1863 Իսթիգ. (Մութօն) 6% ֆ.	96-
1865 " " 6% ֆ.	96-
1869 " (Բինար) 6% ֆ.	95-
1872 " (Պօն տիւ Թրէզօր	31-
1873 " (Բինար) 6% ֆ.	93-
Ռումէլի չըմէնտօֆէր	58-
Ռաբօր ղուրուշ	-
Հէվալէսիզ "	30-
Ագչէ ֆայիզի %	9-

ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ ՖԻԵԱԹԸ

Դրէտի Ժէնէրալ 6%	7-15
Սօսիէթէ Ժէն 6%	5-24
Իսթանպօլ Պանգասը	12-20
Սօսիէթէ Օթօման	4-10
Թրամվայ 5%	390-
Լավրիօմ (մատէն)	148-

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻԱՏԱՍԸ

Օսմանլը լիրասը 100 ղրշտան	Ղ. Փ.
Ինկիլիզ լիրասը	109- 5
Ֆրանսըզ ալթունու	87- 5
Ռօլ	89-30
Դրիմից ալթունու	51- 5
Պէեազ մէճիտիյէ	107-15
Մէթալիք	205-1/2
Պէշլիք	207-1/2
Ալթըլըգ	126-1/2
Պագըր	680-
Գարպօն գայիմէսի գարիք	861-

ԳԱՅՄԷՆԻՆ ՖԻԱՏԱՍԸ

Էն եիւքսէք	1057-1/2
Էն աշաղը	1037-1/2
Սաաթ 5 տէ	1057-1/2